

Klasa: UP/I 034-03/15-01/024
Urbroj: 580-10/63-2015-002
Zagreb, 9. srpnja 2015.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 31., članka 38. stavka 5. i članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13), postupajući po inicijativi poduzetnika Mosor-Komerc d.o.o., sa sjedištem u Dubravi 53, Tugare, zastupanog po Ivanu Juginoviću, članu uprave, za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja u smislu članka 13. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, protiv poduzetnika Jadrolinija, sa sjedištem u Rijeci, Riva 16, zastupanog po Alanu Klancu, predsjedniku uprave, po službenoj dužnosti, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl. iur., mr. sc. Ljiljana Pavlic i mr. sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća, sa sjednice 26/2015., održane 9. srpnja 2015., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 27. listopada 2014. podnesak poduzetnika Mosor-Komerc d.o.o., sa sjedištem u Dubravi 53, Tugare, zastupanog po direktoru Ivanu Juginoviću (dalje u tekstu: Mosor Komerc), u kojem u bitnome navodi kako je Jadrolinija, društvo za linijski pomorski prijevoz putnika i tereta, sa sjedištem u Rijeci, Riva 16, zastupana po Alanu Klancu, predsjedniku uprave (dalje: Jadrolinija), oštetila Mosor Komerc obračunavajući mu popust u nižem iznosu od iznosa postotka na koji je Mosor Komerc ostvario pravo u 2014. S tim u vezi navodi kako mu je Jadrolinija u 2014. obračunala popust od 5% iako bi prema broju ostvarenih vožnji u 2014. popust trebao iznositi 10%. Spomenuti podnesak poduzetnika Mosor Komerc Agencija je smatrala inicijativom za pokretanje postupka u smislu članka 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN).

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Kako bi se utvrdile sve činjenične i pravne okolnosti u svrhu utvrđivanja ima li u konkretnom slučaju uvjeta za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sukladno odredbi članka 38. i 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 13. ZZTN-a, Agencija je, na temelju odredbe članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, dopisima od 29. listopada 2014., 11. prosinca 2014., 22. siječnja 2015., 30. ožujka 2015. i 17. travnja 2015. zatražila očitovanja, podatke i dokumentaciju od Jadrolinije.

Nadalje, Agencija je zatražila očitovanja, podatke i dokumentaciju od jedanaest (11) poduzetnika koji su koristili predmetnu uslugu Jadrolinije, a zatražena su i očitovanja i podaci od Lučke uprave Split, sa sjedištem u Splitu, Gat Sv. Duje 11 (dalje u tekstu: Lučka uprava Split) i Agencije za obalni linijski pomorski promet, sa sjedištem u Splitu, Antofagaste 6 (dalje u tekstu: Agencija za obalni linijski pomorski promet).

2.1. Očitovanja Jadrolinije

Jadrolinija se očitovala podneskom zaprimljenim u Agenciji 11. studenog 2014., u kojem navodi kako se prilikom odobravanja popusta u obzir uzimaju samo realizirane vožnje pojedinog prijevoznika. Realizirane vožnje dokazuju se na temelju kompjuterskog izvješća *booking* programa, *boarding passa* i teretnice.

Također, Jadrolinija ističe kako je, sukladno ovakvom utvrđivanju popusta, utvrđeno da Mosor Komerc za razdoblje od 1. prosinca 2013. do 30. rujna 2014. ostvaruje pravo na popust u iznosu od 10%, umjesto dotadašnjih 5%, te je 29. listopada 2014. obavijestila Mosor Komerc (Obavijest br. 32/2014) o korekciji u razini popusta, odnosno da Mosor Komerc ostvaruje pravo na 10% popusta. Jadrolinija napominje da je informacija o broju realiziranih vožnji pružena i samom poduzetniku u obliku i za razdoblje za koje je on to zatražio te kako su svi komercijalni uvjeti dodatno pojašnjeni i usmeno u više navrata te je zamoljeno i za eventualno usklađivanje stanja, na što Jadrolinija nije primila odgovor.

Iz očitovanja Jadrolinije zaprimljenog u Agenciji 11. studenog 2014. i dostavljene materijalne dokumentacije, utvrđeno je da Mosor Komerc u referentnom razdoblju od 1. prosinca 2013. do 30. rujna 2014. ima 17 realiziranih vožnji, od kojih je za 16 izvršio plaćanje kreditnom karticom i virmanom, dok je jedna vožnja plaćena narudžbenicom. Prema tome, Mosor Komerc ostvaruje pravo na popust od 10% sukladno rabatnoj politici Jadrolinije.

Glede skale popusta, Jadrolinija navodi kako je trenutno važeća kategorizacija popusta koje odobrava poduzetnicima za brodski prijevoz teretnih vozila na liniji Split - Ancona na snazi od 1. prosinca 2013. godine, pri čemu se Mosor Komerc, u nastojanjima da ishoduje višu razinu popusta koja mu ne pripada, služi neprihvatljivim oblikom poslovnog ponašanja koje uključuje prijetnje i zastrašivanja. Istovremeno, tijekom razdoblja kada na liniji Split - Ancona voze ostali brodari, Mosor Komerc uopće ne koristi njene usluge i započinje s prijevozom Jadrolinije tek kad ostali brodari ne voze.

U očitovanju zaprimljenom 7. siječnja 2015. godine Jadrolinija u bitnome navodi kako se o svim promjenama cijene, odnosno o popustima poduzetnici obavještavaju pisanim putem, putem obavijesti i odobrenja koji su dostavljeni u privitku očitovanja. Nadalje, Jadrolinija navodi kako obavijesti i odobrenja vrijede od dana stupanja na snagu do dana opoziva, a svaki se poduzetnik na upit obavještava pisano. Kvartalno statističko promatranje stvar je prvenstveno interne organizacije posla, s namjerom kontinuiteta praćenja i pravovremenog reagiranja na situacije na konkretnom tržištu kada Jadrolinija ocijeni da za istim postoji potreba. Naime, Jadrolinija navodi kako ne postoji obveza kvartalnog usklađivanja cijene usluga, odnosno popusta, što je vidljivo iz teksta obavijesti.

Jadrolinija dalje navodi da je, upravo kako bi pravovremeno reagirala na stanje na konkretnom tržištu, cijena za usluge u 2014. godini formirana na temelju kompletiranih statističkih podataka izrađenih tijekom studenog 2013. godine za prvih deset (10) mjeseci 2013. godine, na temelju čega je donesena Obavijest br. 27/2013. U obzir su uzete realizirane vožnje u prvih 10 mjeseci 2013. godine, jer je ocijenjeno da je isto dovoljno dugo razdoblje za donošenje kvalitetne odluke, posebno s obzirom na pad potražnje za konkurentnom uslugom Jadrolinije i urušavanje tržišta u proljeće 2013. ulaskom trećeg brodarka na tržište.

Navedena promjena cijene odnosno popusta, kako navodi Jadrolinija, još je na snazi, međutim, kako bi se izbjeglo da se bilo koji od poduzetnika dovede u nepovoljniji položaj, uzimajući u obzir realizirane vožnje u prosincu 2013. godine, iste su bez izuzetka za sve poduzetnike pribrojene broju realiziranih vožnji za Q3/2014 te je navedena Obavijest br. 27/2013 djelomično izmijenjena Obaviješću br. 32/2014.

Vežano uz obilježja mjerodavnog tržišta, Jadrolinija navodi kako je ona jedini brodar koji liniju Split - Ancona obnaša tijekom cijele godine, poštujući kontinuitet plovidbe za koji se na godišnjoj razini dobiva suglasnost Agencije za obalni linijski pomorski promet. Linija se obnaša bez potpora, subvencija ili dotacija bilo koje vrste. Nadalje navodi kako su brodovi Jadrolinije prvenstveno projektirani za putnički, a ne teretni prijevoz, te se teretni prijevoz radi u mjeri koja ovisi prvenstveno o stanju *bookinga* osobnih vozila i autobusa za svako pojedino putovanje. Udjel prihoda teretnog transporta u ukupnom prihodu linije Split - Ancona prosječno iznosi oko 13%. Kapacitet konkretnog broda koji obnaša liniju iznosi maksimalno 18 - 22 teretna vozila/šlepera. Istovremeno, cijena karte nepromijenjena je od 2008. godine.

Jadrolinija napominje kako je potražnja za teretnim brodskim prijevozom uglavnom nepromijenjena posljednjih nekoliko godina i ne pokazuje tendenciju rasta, barem ne takvu na temelju koje bi se moglo planirati povećanje kapaciteta ove usluge kroz nabavku brodova za tu svrhu. U zimskom razdoblju godine potražnja za brodskim teretnim prijevozom veća je od kapaciteta ponude iz razloga što konkurentni brodari ne voze u tom dijelu godine, dok je ujedno potražnja za putničkim prijevozom znatno niža nego u ostatku godine pa ukupni prihodi po putovanju vrlo često ne pokrivaju ni varijabilne troškove putovanja, no neovisno o tome Jadrolinija ne ukida popuste teretnim vozilima u navedenom razdoblju.

Nadalje, Jadrolinija navodi kako u svim drugim razdobljima istu liniju dodatno obnašaju brodari Blue Line i SNAV te kapacitet ponude prijevoza tada višestruko nadmašuje potražnju bilo da je riječ o putničkom ili teretnom prijevozu. Uz preveliki kapacitet ponude prijevoza, spomenuti brodari rade udruženo na način da zajednički prodaju kapacitete, a prijevoz uvijek obavlja samo jedan brod, što je vidljivo uvidom u red plovidbe. Zbog navedenog razloga, kao i činjenice da se cijene većine prijevoznih usluga navedenih brodara ne objavljuju javno, poslovanje na ovoj liniji je ugroženo. Utoliko prijevoz teretnih vozila, ali i cijelu liniju Split - Ancona treba promatrati u daleko širem kontekstu.

Jadrolinija navodi kako njen položaj na ovom tržištu nije vladajući jer Jadrolinija ne posjeduje sporazume ili dogovore bilo koje vrste s ostalim brodarima, a pri svakoj promjeni cijene (odnosno odobrenja popusta) uzimaju se u obzir apsolutno isti kriteriji bez izuzetka za svakog poduzetnika.

U očitovanju zaprimljenom u Agenciji 9. veljače 2015. Jadrolinija navodi kako u 2015. godini nisu mijenjani važeći popusti za prijevoz teretnih vozila. Glede učestalog mijenjanja popusta u 2013. godini, Jadrolinija navodi kako je to rezultat ulaska trećeg brodar na tržište, poduzetnika SNAV, te snažnog pada popunjenosti kapaciteta broda i pada prodaje na predmetnoj liniji s obzirom na činjenicu da je novi brodar ulazak na tržište popratio izuzetno niskim cijenama prijevoza. Navedeni brodar vožnje je obavljao u iste dane i sate (razlika od petnaestak minuta u polasku) kao i Jadrolinija, što je dodatno uzrokovalo urušavanje tržišta, ali i nužnost da se istom Jadrolinija prilagodi kroz česte promjene popusta kako bi umanjila štetu za vlastito poslovanje. Napominje se da je, osobito kada je u pitanju prijevoz teretnih vozila, riječ o tržištu koje stagnira s obzirom na pad industrijske proizvodnje u okruženju, manjak potražnje za istim i razvoj ostalih prijevoznih putova.

Nadalje, Jadrolinija navodi kako ne sklapa ugovore o prijevozu teretnih vozila za određena razdoblja s pojedinačnim prijevoznicima. Mogućnost i realizacija prijevoza teretnih vozila ovisi o konkretnom stanju *bookinga* pojedinog putovanja odnosno raspoloživim slobodnim mjestima s obzirom na popunjenost osobnim vozilima i/ili autobusima. Prijevoznik kao

dokument potvrde posla dobiva prijevoznu kartu i *boarding* kartu za svako konkretno putovanje. Spomenuti se ugovori ne sklapaju iz razloga što je primarna djelatnost Jadrolinije prijevoz putnika, a ne prijevoz tereta, te je riječ o putničkim brodovima gdje se glavnina prihoda ostvaruje najmom kabinskog prostora/ležajeva, a ne garaže. U suprotnom postupanju, umanjili bi se vlastiti prihodi.

Također, Jadrolinija posjeduje više agencijskih ugovora o poslovnoj suradnji čiji je predmet prvenstveno prijevoz putnika i osobnih vozila i autobusa. Međutim, zbog navedenih ograničavajućih faktora pada potražnje za prijevozom teretnih vozila i namjene konkretnog broda nema velikog interesa agenata za *bookingom* ove usluge. Jadrolinija navodi kako postoji svega nekoliko agenata koji se uz svoju osnovnu djelatnost istim bave, a što se tiče hrvatskog tržišta Jadrolinija ima ugovor sa špediterom i putničkom agencijom [...] iz 2011. godine, koji ne posjeduje vlastita teretna vozila no vrši uslugu prodaje ove usluge na svim međunarodnim linijama.

Glede upita Agencije o navodima Mosor Komerca kako drugi prijevoznici rezerviraju kartu kad god hoće i da ih rezervacija čeka 24 sata, dok on mora odmah platiti, Jadrolinija se očitovala Agenciji dopisom zaprimljenim 13. travnja 2015. godine. U predmetnom dopisu Jadrolinija u bitnome navodi kako je poduzetnik Mosor Komerc rezervaciju putovanja za 29. ožujka 2015. godine izvršio u Agenciji Split dana 23. ožujka 2015. godine u 9.00 sati s rokom valjanosti od 24 sata. U navedenom razdoblju od 24 sata trebala je biti izvršena uplata putovanja kao potvrda rezervacije. Međutim, dana 24. ožujka 2015. Mosor Komerc je zatražio produljenje rezervacije za daljnjih 24 sata, kojem zahtjevu je udovoljeno te je predmetna rezervacija produljena do četvrtka 26. ožujka 2015. u 12.00 sati. S obzirom na to da uplata putovanja nije izvršena, niti je poduzetnik Mosor Komerc zatražio dodatno produljenje roka plaćanja, predmetna je rezervacija stornirana. Jadrolinija napominje kako mogućnost produljenja rezervacije ovisi o konkretnom *bookingu*.

Nadovezujući se na prethodno, Jadrolinija ističe kako je navedeno postupanje u pogledu rezervacija i prodaje karata identično za svakog poduzetnika. Rezervaciju za pojedino putovanje moguće je napraviti najranije 30 dana prije početka putovanja, a da bi ista bila potvrđena potrebno je izvršiti uplatu u roku od 24 sata, odnosno izdati narudžbenicu za isto unutar 7 dana od datuma putovanja. Navedeno je potrebno iz razloga što optimalnijeg *bookinga* putovanja i otklanjanja mogućnosti da pojedini poduzetnik izvrši rezervaciju koja se neće realizirati odnosno da se otkloni mogućnost nastanka situacije da kapacitet broda u predmetnom putovanju bude neiskorišten. S tim u vezi, Mosor Komerc prethodno je Obaviješću br. 27/2013 obaviješten o načinu postupanja u vezi s rezervacijom karata te je ujedno o postupanju Jadrolinije u konkretnom predmetu uredno obaviješten usmeno i pisano. Kao dokaz navedenog, Jadrolinija je u privitku svog očitovanja dostavila dopis upućen Mosor Komercu od 3. travnja 2015. te izvadak sporne rezervacije iz sistema *bookinga*.

Nadalje, Jadrolinija navodi kako su svi poduzetnici koji koriste uslugu prijevoza teretnih vozila upoznati s mogućnošću dobivanja popusta te su uz usmene obavijesti isti obaviješteni i putem pisanih obavijesti, a koje je Jadrolinija ranije dostavila Agenciji. Konkretna tematika rezervacija definirana je u Obavijesti br. 27/2013.

Jadrolinija dodatno napominje kako prema svim poduzetnicima postupa krajnje transparentno i po jedinstvenim kriterijima. Ujedno naglašava kako je ponašanje poduzetnika Mosor Komerc, koje uključuje osobne prijetnje i zastrašivanja, svakodnevna telefoniranja i uznemiravanja djelatnika Jadrolinije s ciljem ishođenja povlaštenog osobnog statusa u odnosu na ostale poduzetnike, potpuno neprihvatljiv i nezabilježen u dugogodišnjoj poslovnoj praksi Jadrolinije. U konkretnom slučaju, Mosor Komerc želi osigurati mjesto na putovanju po sistemu „za svaki slučaj“ bez da ima osiguran teret, stvarnu namjeru putovanja i plaćanja istog, što predstavlja postupanje suprotno načelu savjesnosti i poštenja. Stoga Jadrolinija navodi kako je, s obzirom na sve navedeno, prisiljena poduzeti odgovarajuće pravne korake

koji će nju, ali i ostale poduzetnike, zaštititi od navedenog ponašanja Mosor Komerca, ali i svakog drugog istog ili sličnog ponašanja bilo kojeg poduzetnika.

Jadrolinija zaključno navodi kako linija Zadar - Ancona vozi samo u kraćem dijelu godine iz razloga nedostatne potražnje za ovom vrstom prijevoza tijekom zimskih mjeseci. Navedena linija imala je cjelogodišnji karakter zaključno sa 2011. godinom, a racionalizacija reda plovidbe započinje u 2012. godini. Urušavanje industrijske proizvodnje u okruženju, smanjenje trgovinske aktivnosti i završetak autoceste glavni su razlozi ukidanja cjelogodišnjeg reda plovidbe. Tijekom ljetnih mjeseci u kojima se odvija plovidba, glavninu kapaciteta čine putnici/turisti s krajnjom destinacijom Zadar ili Novalja.

2.2. Očitovanja drugih poduzetnika

Od jedanaest (11) poduzetnika od kojih je Agencija zatražila očitovanja njih devet (9) se očitovale Agenciji dopisima zaprimljenim u Agenciji u razdoblju od 22. prosinca 2014. do 12. veljače 2015. godine.

Od devet poduzetnika koji su se očitovali na zahtjev Agencije, njih je šest u bitnome navelo kako nemaju nikakvih poteškoća u poslovanju s Jadrolinijom, kao ni prilikom odobravanja popusta. Jedan se poduzetnik očitovao kako ne posluje s Jadrolinijom, dok je drugi poduzetnik dostavio samo podatke, bez pisanog očitovanja. Samo je jedan poduzetnik naveo da je imao poteškoća s Jadrolinijom.

2.3. Očitovanje Agencije za obalni linijski pomorski promet

Agencija za obalni linijski pomorski promet očitovale se podneskom zaprimljenim u Agenciji 4. ožujka 2015. U tom podnesku Agencija za obalni linijski pomorski promet u bitnome navodi kako je iz suglasnosti koje je izdala razvidno da su liniju na relaciji Split - Ancona održavali brodari Blue Line, Jadrolinija i SNAV. Nadalje, navodi kako su uvjeti koje je potrebno ispuniti za pružanje usluga brodskog linijskog prijevoza određeni Pravilnikom o uvjetima koje mora ispunjavati brod i brodar za obavljanje međunarodnog linijskog pomorskog prometa („Narodne novine“, brojevi: 130/06 i 83/13; dalje u tekstu: Pravilnik), pri čemu nisu propisani posebni uvjeti za prijevoz teretnih vozila.

U prilogu svog očitovanja Agencija za obalni linijski pomorski promet dostavila je suglasnosti izdane poduzetnicima koji djeluju na liniji Split - Ancona te je vezano uz podatke o broju prevezenih vozila na navedenoj liniji Agenciju uputila na Lučku upravu Split.

2.4. Očitovanje Lučke uprave Split

Agencija je očitovanje Lučke uprave Split zaprimila 5. ožujka 2015. U njemu Lučka uprava Split u bitnome navodi kako na liniji Split - Ancona uslugu brodskog prijevoza pružaju Jadrolinija, Blue Line i SNAV.

U prilogu svog očitovanja Lučka uprava Split dostavila je i zatražene podatke o broju prevezenih vozila na liniji Split - Ancona, kao i broj uplova za svakog od navedenih poduzetnika u istom razdoblju.

3. Činjenice utvrđene tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu

3.1. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište, u smislu članka 7. ZZTN-a, određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Sukladno članku 3. stavku 2. Uredbe o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, broj: 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), svrha utvrđivanja mjerodavnog tržišta određivanje je robe i/ili usluga s kojima se poduzetnici tržišno natječu te zemljopisnog područja na kojem se natječu.

Mjerodavno tržište, sukladno članku 4. stavku 1. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje se na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

3.1.1. Mjerodavno tržište u proizvodnom smislu

Prema članku 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Pri utvrđivanju mjerodavnog tržišta, prema članku 8. stavku 1. Uredbe o mjerodavnom tržištu, polazi se od kriterija zamjenjivosti potražnje za određenim proizvodom, odnosno o zamjenjivosti ponude za određenim proizvodom, a po potrebi i od kriterija postojanja potencijalnih konkurenata, odnosno zapreka pristupa tržištu. Sukladno stavku 2. istog članka, primjenjujući prethodno navedene kriterije mjerodavno tržište određuje se s ciljem utvrđivanja i razlikovanja segmenata tržišta određenih proizvoda na kojem se poduzetnici međusobno natječu.

Jadrolinija pruža usluge brodskog prijevoza putnika i vozila, između ostalog osobnih vozila te kamiona, odnosno teretnih vozila. Iako Jadrolinija istovremeno uz prijevoz vozila pruža i uslugu prijevoza putnika, u konkretnom slučaju prijevoz putnika ne ulazi u definiciju mjerodavnog tržišta, odnosno te se dvije vrste prijevoza ne mogu smatrati istim mjerodavnim tržištem zbog bitnih značajki koje ih razlikuju.

Iz perspektive korisnika usluge brodskog prijevoza, odnosno sa strane potražnje, razvidna je razlika između navedenih kategorija kupaca. Naime, razlika se prvenstveno ogleda u svrsi korištenja usluge kao i u cijeni jer postoji jasna i izražena razlika u cijeni za prijevoz putnika i prijevoz vozila. Nadalje, predmetno postupanje Jadrolinije odnosi se na popuste koji se odobravaju isključivo za prijevoz teretnih vozila. I sama Jadrolinija u više je navrata u svojim očitovanjima navodila kako je njena primarna djelatnost prijevoz putnika, a ne prijevoz tereta, te se glavnina prihoda ostvaruje najmom kabinskog prostora/ležajeva, a ne garaže.

Također, da bi mogao prevoziti vozila putnički brod mora biti posebno opremljen. Prema članku 2. stavku 1. Pravilnika, putnički brod je brod ovlašten prevoziti više od 12 putnika, posebno izgrađen i opremljen za tu svrhu, s jednom ili više paluba u trupu i nadgrađu, te sa ili bez kabinskog smještaja za putnike.

Na temelju istog članka stavka 2. Pravilnika, Ro-Ro putnički brod (trajekt) jest putnički brod opremljen tako da omogućava cestovnim i željezničkim vozilima da se ukrcaju („roll on“) na brod ili iskrcaju („roll off“) s njega, koji prevozi više od 12 putnika. Dakle, jasno proizlazi kako putnički brod mora biti posebno opremljen kako bi mogao prevoziti vozila, što samo po sebi ukazuje na bitne razlike između prijevoza putnika i vozila.

Nadalje, temeljna djelatnost podnositelja inicijative, poduzetnika Mosor Komerc, prijevoz je robe, a koju obavlja kamionima. Za prijevoz raznih vrsta tereta, odnosno robe, potrebna su posebna vozila. Prema internetskoj stranici Hrvatskog autokluba, sa sjedištem u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 44 (dalje u tekstu: HAK), vozila su podijeljena u nekoliko kategorija. Pri tome kategorija vozila N obuhvaća cestovna vozila koja služe za prijevoz tereta i koja imaju

najmanje 4 ili 3 kotača i najveću dopuštenu masu veću od 1 t. Dakle, iz navedenog proizlazi kako su vozila koja služe za prijevoz tereta izdvojena kao posebna kategorija.

Također, prema obavijestima kojima Jadrolinija odobrava popuste, odnosno obavještava poduzetnike o odobrenim popustima, Jadrolinija jasno navodi kako se popusti odnose na teretna vozila, dok su službenim cjenikom Jadrolinije jasno navedene cijene drugih kategorija vozila (osobni automobili, motocikli i sl.) koje se cjenovno razlikuju od teretnih vozila.

Slijedom svega navedenoga, Agencija je za potrebe ovog predmeta u proizvodnom smislu promatrala tržište pružanja usluga brodskog prijevoza teretnih vozila.

3.1.2. Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu

Sukladno odredbi članka 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Inicijativa poduzetnika Mosor Komerc odnosi se na postupanje Jadrolinije na liniji Split - Ancona. Izuzev navedene linije, Jadrolinija pruža uslugu prijevoza putnika i vozila na još dvije međunarodne linije, liniji Zadar - Ancona te liniji Dubrovnik - Bari. Dok u slučaju linije Split - Ancona Jadrolinija pruža uslugu prijevoza putnika i vozila tokom cijele godine, kod drugih linija to nije slučaj.

U slučaju linije Dubrovnik - Bari riječ je o liniji koja ima različitu i polazišnu i odredišnu luku od linije Split - Ancona. Također, Jadrolinija na navedenoj liniji ne vozi tijekom cijele godine, već od 23. ožujka do 29. listopada, dakle pretežno u vrijeme turističke sezone. S obzirom na činjenicu da je riječ o međunarodnoj liniji s različitim polazišnim i odredišnim lukama te da Jadrolinija na navedenoj liniji ne vozi tijekom cijele godine navedena linija ne predstavlja supstitut za liniju Split - Ancona.

Vezano uz liniju Zadar - Ancona, riječ je o liniji koja ima istu odredišnu luku kao i linija Split - Ancona u slučaju kada je polazak iz Republike Hrvatske. Međutim, na navedenoj liniji Jadrolinija pruža uslugu prijevoza putnika i vozila u razdoblju od 1. lipnja do 29. rujna, dakle samo tokom 4 mjeseca u godini, iz razloga nedostatne potražnje za ovom vrstom prijevoza tijekom zimskih mjeseci. Linija je imala cjelogodišnji karakter zaključno sa 2011. godinom te je racionalizacija reda plovidbe započela u 2012. godini. Kao glavne razloge za ukidanje cjelogodišnjeg reda plovidbe Jadrolinija je navela urušavanje industrijske proizvodnje u okruženju, smanjenje trgovinskih aktivnosti i završetak autoceste. Pri tome Jadrolinija naglašava kako tijekom ljetnih mjeseci u kojima se odvija plovidba glavninu kapaciteta čine putnici/turisti s krajnjom destinacijom Zadar ili Novalja.

Na navedenoj liniji nisu prisutni konkurenti poduzetnika Jadrolinija, Blue Line i SNAV, što ukazuje na mogući nedostatak interesa i neatraktivnost navedene linije u usporedbi s linijom Split - Ancona.

Slijedom svega navedenoga, Agencija je kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu odredila međunarodnu pomorsku liniju Split - Ancona.

3.2. Analiza položaja Jadrolinije na mjerodavnom tržištu

Osnovni preduvjet koji mora biti ispunjen kako bi došlo do zlouporabe vladajućeg položaja jest taj da se poduzetnik nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu.

Sukladno članku 12. stavku 1. ZZTN-a, pretpostavlja se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj

mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima, a osobito ako nema značajnih konkurenata na mjerodavnom tržištu i/ili ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a osobito s obzirom na: tržišni udjel i položaj te vrijeme kroz koje ga ostvaruje, i/ili financijsku snagu, i/ili prednosti u pristupu izvorima nabave ili tržištu, i/ili povezanost s drugim poduzetnicima, i/ili pravne ili činjenične zapreke pristupa drugih poduzetnika tržištu, i/ili sposobnost nametanja tržišnih uvjeta s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju, i/ili sposobnost isključivanja konkurenata s tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike.

Na mjerodavnom tržištu izuzev poduzetnika Jadrolinija djeluju još dva poduzetnika, poduzetnik Blue Line International Panama, sa sjedištem na Malti (dalje: Blue Line) i poduzetnik SNAV Spa, sa sjedištem u Napulju (dalje u tekstu: SNAV). U tablici 1. prikazani su podaci o ukupnom broju prevezenih teretnih vozila u razdoblju od 2011. do 2013. po svakom poduzetniku na međunarodnoj pomorskoj liniji Split - Ancona.

Tablica 1. Ukupan broj prevezenih kamiona po poduzetnicima na liniji Split - Ancona

[...]

Izvor: Očitovanje Lučke uprave Split od 5. ožujka 2015.
Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz tablice 1. razvidno je kako u sve tri promatrane godine na liniji Split - Ancona, uz Jadroliniju, prijevoz kamiona odnosno teretnih vozila obavlja i poduzetnik Blue Line. Poduzetnik SNAV ušao je na tržište u 2013. godini te pruža uslugu prijevoza teretnih vozila samo u sezoni, od travnja do listopada.

Kretanje broja prevezenih teretnih vozila u navedenom razdoblju za svakog od navedenih poduzetnika može se jasnije vidjeti i na slici 1.

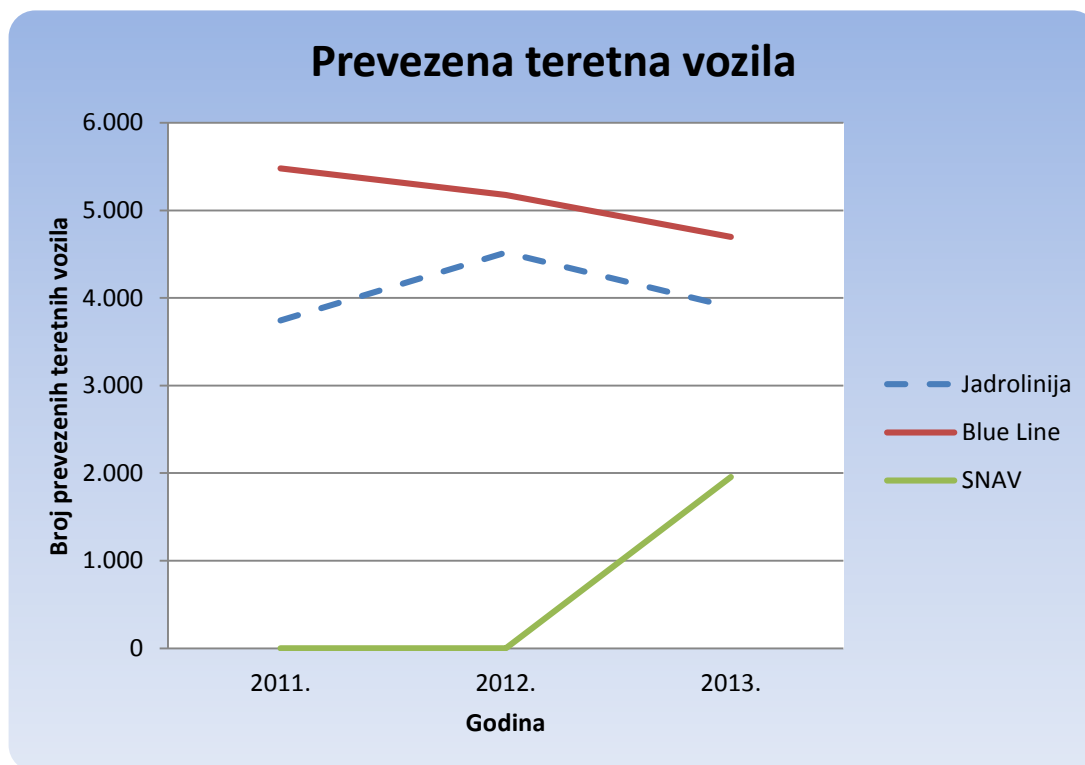
Poduzetnik Blue Line pružao je u razdoblju od 2011. do 2013. godine uslugu prijevoza teretnih vozila na liniji Split - Ancona tijekom cijele godine, s iznimkom veljače u 2013. godini. Iz podataka o broju prijevoza u navedene tri godine proizlazi kako Blue Line ostvaruje veći broj prevezenih vozila od Jadrolinije.

Iskazano u postotnom iznosu, u 2011. Blue Line je prevezao [50-60]% teretnih vozila, a Jadrolinija [40-50]%, a u 2012. Blue Line je prevezao [50-60]% vozila, a Jadrolinija [40-50]%. U 2013. godini na mjerodavno tržište ušao je i poduzetnik SNAV, koji djeluje samo u sezonskom dijelu godine. Ulaskom SNAVa udjeli na godišnjoj razini za Jadroliniju i Blue Line smanjili su se u odnosu na prethodne dvije godine, kao i apsolutni iznos prevezenih vozila za Jadroliniju i Blue Line u odnosu na 2012.

To je još jasnije prikazano na slici 1. iz koje je razvidno kako je ulaskom SNAVa na tržište zaustavljen rast broja prevezenih vozila Jadrolinije. Štoviše, od ulaska SNAVa na tržište Jadrolinija bilježi pad broja prevezenih vozila u promatranom razdoblju.

Slika 1. Kretanje broja prevezenih kamiona od 2011. do 2013. godine

Izvor: Očitovanje Lučke uprave Split od 5. ožujka 2015.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Dakle, u 2013. godini Jadrolinija je prevezla [30-40]% teretnih vozila, Blue Line [40-50]% a SNAV, koji je vozio samo u sezonskom dijelu godine, prevezao je [10-20] % teretnih vozila na liniji Split - Ancona.

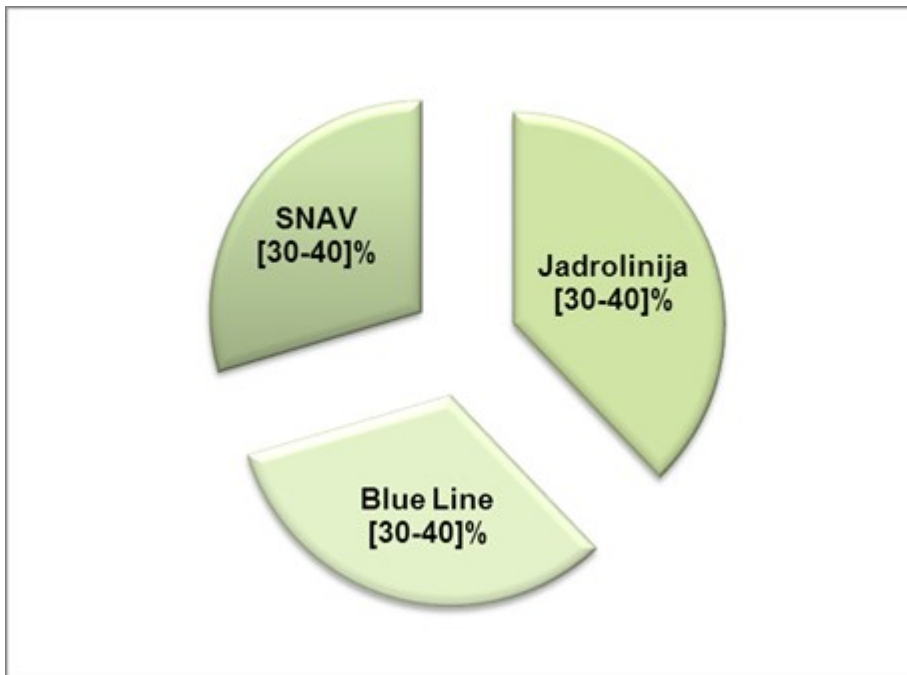
Iz podataka od 2011. do 2013. godine proizlazi kako je vodeći poduzetnik po broju prevezenih teretnih vozila poduzetnik Blue Line.

U 2014. godini došlo je do određenih promjena na promatranom mjerodavnom tržištu. Naime, u 2014. godini jedino Jadrolinija pruža uslugu prijevoza teretnih vozila na liniji Split - Ancona tijekom cijele godine. Poduzetnici Blue Line i SNAV temeljem vlastite poslovne odluke, prisutni su na mjerodavnom tržištu samo u određenom dijelu godine i to od travnja do listopada.

U 2014. godini je ukupno prevezeno [...] teretnih vozila na liniji Split – Ancona. Od toga, [...] teretnih vozila je prevezeno u razdoblju od svibnja do listopada 2014. od strane sva tri poduzetnika prisutna na mjerodavnom tržištu. Dakle, oko [60-70]% od ukupnog broja prevezenih teretnih vozila je prevezeno u razdoblju kada su sva tri poduzetnika prisutna na mjerodavnom tržištu, pri čemu udjel niti jednog od poduzetnika ne prelazi 40%.

U navedenom razdoblju Jadrolinija ostvaruje tržišni udjel od [30-40]%, Blue Line od [30-40] %, a SNAV [30-40] %.

Slika 2. Udjel broja prevezenih teretnih vozila od svibnja do listopada 2014.

Izvor: Očitovanje Lučke uprave Split od 5. ožujka 2015.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Slijedom svega navedenog, posebno uzevši u obzir izloženost snažnom konkurentskom pritisku tijekom sezone kada se ostvaruje najveći broj prijevoza teretnih vozila i činjenici kako u razdoblju od 2011. do 2013. godine Jadrolinija ne ostvaruje najveći broj prevezenih teretnih vozila, Jadrolinija nije u vladajućem položaju na predmetnom mjerodavnom tržištu te samim time nije niti mogla zlouporabiti vladajući položaj na jedan od načina navedenih u članku 13. ZZTN-a.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu provedenog u predmetu klase: 034-08/2014-1/401, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 31. ZZTN-a, na sjednici 26/2015., održanoj 9. srpnja 2015., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa poduzetnika Mosor Komerc u smislu članka 38. stavka 5. ZZTN-a odbaci jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv Jadrolinije, u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 13. ZZTN-a.

Odluku o odbacivanju inicijative Vijeće temelji na sljedećim razlozima:

Sukladno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja zabranjena je svaka zlouporaba vladajućeg položaja koja se očituje na neki od načina osobito propisanih člankom 13. ZZTN-a, a kojim se osobito zabranjuje: izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta, ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehnološkog razvitka na štetu potrošača, primjena nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju, te uvjetovanje sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih strana na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u izravnoj vezi s predmetnom tih ugovora.

Temeljni preduvjet koji mora biti ispunjen kako bi se utvrdila zlouporaba vladajućeg položaja nekog poduzetnika temeljem članka 13. ZZTN-a je taj da se poduzetnik nalazi u vladajućem položaju na utvrđenom mjerodavnom tržištu. S obzirom na to da je analiza mjerodavnog tržišta, u konkretnom slučaju međunarodne pomorske linije Split-Ancona te analiza vladajućeg položaja pokazala da se Jadrolinija u konkretnom predmetu u promatranom razdoblju ne nalazi u vladajućem položaju na utvrđenom mjerodavnom tržištu u smislu članka 12. ZZTN-a, time nije ispunjen osnovni preduvjet da bi u konkretnom slučaju postojale indicije o zlouporabi vladajućeg položaja u smislu članka 13. ZZTN-a.

Zaključno, radi podnositelja inicijative se napominje kako je analiza popusta pokazala da je Jadrolinija, poduzetniku Mosor Komerc pravilno odobrila popust na koji je ostvario pravo prema broja realiziranih vožnji. Također, treba naglasiti, a što jasno proizlazi iz očitovanja Jadrolinije upućenog podnositelju inicijative 30. lipnja 2014. godine, a koji je Agenciji dostavio poduzetnik Mosor Komerc, kako u slučaju da utvrđeno stanje broja realiziranih vožnji od strane Jadrolinije za pojedinog poduzetnika nije identično sa evidencijom pojedinog poduzetnika, svaki poduzetnik ima mogućnost dostaviti svoje podatke o broju realiziranih vožnji radi usporedbe sa stanjem Jadrolinije i eventualnog ispravka moguće pogreške od strane Jadrolinije.

Stoga u konkretnom slučaju nema dostatno indicija za pokretanje postupka protiv poduzetnika Jadrolinija u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a glede primjene njegove rabatne politike pružanja usluge brodskog prijevoza teretnih vozila na međunarodnoj pomorskoj liniji Split - Ancona.

Slijedom navedenog, Agencija je na temelju odluke Vijeća odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...], odnosno koriste se podaci u rasponu.